

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadraginta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo I. In die Cinerum. Demonstratur summa illorum temeritas, qui cùm sciant, se este mortales omni temporis momento, nihilominns tamen peccati mortalis conscii vivunt, & eidem inhærent vel ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

SERMO PRIMUS. DIE MERCURII CINERUM.

*Memento homo, quia pulvis es, & in pulve-
rem reverteris.*

12
67
I. **U**NESTISSIMUM
vobis nuntium fe-
ro, Auditores, &
ingenuè fateor,
me non absque
summa animi re-
pugnantia hoc in loco dicendi munus
admisisse: grave enim mihi videba-
tur, in ipso statim Sermonum meo-
rum limine, & cum primùm vestram
mihi præsentiam indulgetis, ingrato
Vostriſtque nuntio terrere. Si enim
vel solâ mente concipiam, quod vo-
bis nuntiandum est, sentio mihi
capillos horrere, clausumque in venis
sanguinem veluti glacie constringi. Ve-
rùm enim verò, tacere quid prodest?
dissimulare quid juvat? dicam quod
res est: Omnibus & singulis, quot
hic sumus, Juvenes, Senes, Do-
mini, Servi, Nobiles, Plebei, omni-
bus tandem moriendū est. *Statutum
est omnibus, semel mori.* Sed quid vi-
deo? nemo vestrum est, qui ad sen-
tentiam tam formidandam moveatur;
nemo colorem, nemo vultum immu-
tat: quin adverto potius, si non labra,

R. P. Segneri Quadragesimale.

saltem corda vobis in risu solvi, quod
næniam, usque adeo decantatam, pro
novitate vānum exponam: quis enim
est, dicetis, qui ignoret, omnibus esse
moriendū? *quis est homo, qui vivet,
& non videbit mortem?* Hoc omnia
pulpita in nos detonant, hoc tumbæ &
sepulchreta loquuntur, hoc muta no-
bis cadavera inclamant, hoc scimus o-
mnes; scimus enim verò. Itane? mori-
turos vos esse nōstis? adduci certè vix
possum, ut hoc credam. Edicite enim,
nunquid vos estis, qui hesternā pri-
mū die per civitatis compita festivi
cursitastis? hic Amantis personam in-
dutus, ille phrenetici, hic Parasiti sche-
mate larvatus? nonne vos estis, qui in-
ter symposita in ludicros saltus & cho-
reas pedes agitastis? nonne vos estis,
qui, laxatis ingenuorum morum re-
pagulis, stulcæ gentilitatis licentiam
imitati, Baccho & crapulæ litastis?
nonne vos estis, qui theatrales inter
ludos læti plausistis, & è Scenarum
suggestu tantā verborum & actionis
licentiā perorastis? respondete, non-
ne vos estis, qui hanc ipsam, quæ diem

A

Cine-

SERMO PRIMUS.

Cinerum præcessit, noctem, fregistis in ludicris, choreis, tripudiis, clamoribus & stultiloquiis? dissipastis in cantibus, in sonitu fidium & citharæ? in profanis amoribus (& faxint Superi, ne etiam in deliciis, quæ honestatem jugulant) consumpsistis? Et vobis, inquam perspectum esse credam, aliquando vobis esse moriendum? O cæcitatem! O amentiam! O delirium! O morum perversitatem! videbar equidem vobis admoturus stimulum efficacissimum, ad excitandum in vobis penitentis animi sensum ac planctum, si tristem simul ac certam moriendi necessitatem vobis annuntiarem, & ideo huc me contuli, quasi à DEO missus Orator, per nebulas & pluvias, per ventos & paludes, per nives & glaciem eluctatus, hæcque spe solâ inter devia & invia me solatus sum: *fieri nequit, quin unam saltem animam lucrer Deo, si mortis memoriam ingesserò.* Sed heu me miserum, & elusas nimium spes meas! dum video, vos, spreto tam potenti stimulo, obfirmasse animum in malo, nec ullâ amplius verecundiâ tangi, sed bruarum instar pecudum vivere, quæ ventri mancipatæ, omnisque disciplinæ impatientes, tunc maxime indulgent genio, pèrque rura ac prata luxuriantur, cum sævior tempestas imminet, aut Cælum procellam minatur. Quid ergo mihi in hoc rerum articulo faciendum est? cedamne re infectâ, & aliò migrem, vosque velut conclamatos in profundo peccati deseram? Sed avertat hanc à me

ignaviam propitium Numen! tantum enim abest, ut animo concidam, quin ex hoc ipso spem veluti certam concipiam, vos Deo lucrandi. Dicite ergo, nunquid conceditis, è fragili luto vos formatos? nonne id agnoscitis, intelligitis, & sponte vestrâ confitemini? nec ad id opus est, ad tœdium usque ad lassitudinem ingeminare vobis: *memento homo, memento, quia pulvis es.* Hoc autem ipsum est, quod evincere statuebam: mearum nunc partium erit, ostendere, quàm temerarii sint & præsumptuosi, qui veritatem istam firmiter credunt, & tamen vel ad momentum, aut ictum oculi, vitam lethalis noxæ consciam, vivere audent. Sed quid dixi temeritatem, aut præsumptionem? præfractam debebam dicere audaciam, aut potius cæcitatem, omni rationis sensu destitutam; id quod in præsentiarum promitto demonstrandum.

Vos mentes Angelicæ, Custodes eorum, qui me auscultant; Vos Sancti Dei, sub hujus undequaque regiæ Basilicæ Aris conditi, Vos ego non hæc duntaxat horâ, sed quoties suggestum conscendero, supplex invoco, ut, quod de lingua mea promittere mihi non possum, pondus, momentum, & efficaciam verbis meis concilietis. Tu verò cum primis Magna Virgo, Verbi Divini vera Genitrix, quod ardentissimo desiderio conceptum, secundo è sinu in totius mundi salutem peperisti, Verbumque absconditum, nostrisq; antea sensibus inaccessum, tractandum manibus, & oculis usurpandum subjecisti,

cisti, Tu mihi Virgo illabere, ut Verbum illud Divinum omni cum reverentia tractem, nec profanis verborum formulis contaminem, nec jocosâ faceti sermonis ignominia adulteratum corrumpam, nec exoticarum interpretationum fugo & falsitate pervertam, aut intorqueam, sed tam purum ac limpidum in Auditorum corda transfundam, quale ex Virgineis viscerum Tuorum adytis primò egressum est. Nulla certè spe aliâ suffultus compareo, quàm vivacissimâ favoris Tui fiducia: Tu mentem illustra, Tu linguam dirige, Tu membrorum & gestuum compositionem rege, Tu potius eloquentiæ adde, ut in DEI laudem & gloriam, & populorum salutem cedat, mihi verò in meritorum potius incrementum, quàm in perditionis æternæ materiam convertatur.

II. Humanus animus, Naturæ magisterio ita solet esse comparatus, ut, cum se in gravi aliquo discrimine constitutum videt, trepidè de remedio circumspiciat, non verò velut sui securus acquiescat: videre id est in navigio Jonæ, qui licet inter tonitruorum fremitus, & furorem turbinum, velut sui æ præsentis periculi oblitus, profundo sopori indulgeret, reliqui tamen omnes, aut clamabant, aut gemebant, aut consultabant, aut laborabant, ut imminenti naufragio se subducerent: *Homo enim, ut ait D. Thomas, magis inclinatus est ad timorem, quàm ad audaciam, quàm*

Ex 2. 2. mala invadit. Doctrinam hanc
9. 171. 4. verissimam esse experimur, cum de
29. ad 3. periculis temporalibus agitur, quæ mi-

nus terribilia, minùsque atrocia sunt; *Abuleus in Matth. 6. 18. g. 27.* fallit tamen, cum agitur de periculo æterno, quod, cum irreparabile damnum inferat, est omni alio terribilius: in hoc, inquam, solo discrimine (quis crederet?) mortales in plurimum sibi magis fidunt, nec illud magnopere timeant, sed spernunt; non fugiunt, sed sponte se ingerunt. Et quid tandem, O peccatores amatissimi! quid vobis de statu vestro videtur? perspectum vobis est, quod eodem temporis puncto, quo vel mente, vel lingua, vel opere consumastis scelus, jam intortum sit contra vos fulmen horribile damnationis æternæ, neq; opus sit magnomolimine, vel laborioso processu, ut executioni ocyùs mandetur; ardent enim jam flammæ illæ inextinguibiles, in quibus æternitate totâ jacebitis: *ignis succensus est in furore meo, vox Dei est, super vos ardebit:* parata jam sunt tormenta; prompti adstant tormentores; quid ergo executionem moratur? nil aliud sanè, quàm ut rumpatur filum illud, quod vos supra apertum inferni hiatus suspensos tenet, *super puteum abyssi.* Et vos in hoc rerum articulo timoris omnis expertes, cænam cum gustu sumere, amicè colloqui, festivis salibus ac jocis indulgere, & ad profundum vos somnum componere potestis? an non hæc est temeritas intoleranda? respondete, obsecro! filum vitæ vos etiam aum sustinet, non difficeor, idque forsitan robustum adhuc & ætatem ferens; sed quid si caducum, detritum & consumptum sit? cur ergo, amabo, in æquali utrinque in certitudine, illam potius partem

A 2

eli.

SERMO PRIMUS.

4
eligitis, quæ vos in spem animat, tanto conjunctam periculo? cur non alteram, quæ timorem vobis injicit tam salutarem?

III. Sed quid ego æqualem dixi incertitudinem? erravi. Quid enim, obsecro, est, quod vel momentum vitæ adpromittere possit? an lapis Bezoar, à solis ortu petitus? an liquati uniones? an aurum potabile? an succi & Julepia gemmata? remedia sanè, quæ sola invenit ambitio, ut nec mori quidem absque luxu liceat: quàm innumera econtrario, quàm varia & quàm efficacia sunt instrumenta, quibus mors vestra accelerari, & vita omni momento abrumpi possit? blandiebantur sibi veteres, & credebant intra Ternarii numerum Parcas constringi, sed fabulæ hujus falsitatem detexit Seneca, qui illas innumerabiles esse docebat: *Eripere vitam nemo non homini potest*. Aspicite, quotquot
In Theb. ad. 1. terrarum nobis continet creaturas, omnes Parcæ sunt, stricto ferro armatæ, omnes aptæ & habiles ad occidendū: quanquam nec opus est, Libitinam peregrè adventantem præstolari, in nobis ipsis sicarios & homicidas nutrimus; uti ferrum rubiginem sibi suam, lignum erucam, & pannus tineam generat, quâ consumantur, sic homo sensim sine sensu suam ibi mortem accelerat, nec id animadvertit miser: ut accidisse legimus famoso illi prioris seculi Belli Duci, Caldoro nomine, qui cùm rara felicitate ex mille mortis periculis ad septuagesimum quintum ætatis annum evasisset, campo lætus suisque securus inambulans gloriaba-

tur, pari se etiamnum corporis robore valere, parèsq̃ animi vires experiri, qualem se viginti quinque annorum juvenem meminisset: subitâ autem apoplexiâ tactus, gloriari simul & vivere desiit, relicto posteris salubri documento, quàm cæcus sit homo & ignarus eorum, quæ intus & in seipso geruntur. Si hæc ita sunt, quâ tandem ratione, Auditores, in tanta tamque formidanda vitæ incertitudine, vel ad ictum oculi vitam cum læthalis noxæ conscientia vivere audeatis? hæccine cura animæ vestræ? hoc pretium, & æstimatio ultimi finis vestri? hæccine sollicitudo felicitatis vestræ? scire ac nōsse, vos stare in margine præcipitii, & in mediis periculis versari, nec tamen moveri, aut expergisci? Mirantur meritò plurimi, quomodo Elias Propheta, furentis ac potentissimæ Reginæ persecutione jactatus, in aperta campi planitie somno indulgere potuerit: *Proiecit se, & obdormivit*. Hoc ego minimè admiror: nunquid enim palam erat, fuisse sanctum? poterat ergo tuto dormire, Obstupesco potius, dormire potuisse Saulem, dormire Holofernum, dormire Sisaram, quantumvis tentorii umbrâ contextos; quid enim his spei superesse potest, si per insidias incauti obruantur & pereant? & tamen, faxint superi! ut ne eorum casus diebus singulis inter Christi assecclas renoventur: Infinitus est eorum numerus, qui noxâ læthali polluti somno se credunt, nec attendunt ad gravissima vitæ pericula, quæ occupare illos subitò possunt, ne scilicet aut sanguinis exæstuantis

DIE MERCURII CINERUM.

antis profluvio, aut cordis deliquio, aut catarrho suffocati, aut venenati animalculi morfu exhalent animas, & moriantur; & isti dormire, ac clausâ niectare palpebrâ securè possint vel ad momentum? O stoliditas infinita, O stultitia immensa!

Memoriæ proditum est, certas inveniri belluas in regione Africæ, Oryges dictas, tauris silvestribus haud multum absimiles, tam stolidæ suæ suarumque virium fiducia, ut, cum in venatorum retia & plagas incidisse se vident, dormire præsumant, neque vel eorum hinnitu, vel infesto canum latratu turbari, aut excitari se sinant, ut maturè se laqueis expediant, & fugâ sibi consulant. An non hæc est stulta ac bruta temeritas? sed tanta omnino, imò major videtur mihi esse audacia peccatorum: & quid dico, *viderur*? certum id omnino est atque indubitatum: audite, quæso, Isaia oraculum: *Dormierunt in capite omnium viarum, sicut Oryx illaqueatus, pleni indignatione Domini.* Poterâne Propheta melius & efficacius id exprimere? Illi, illi, qui pleni sunt indignatione Domini, illi scelerum consuetudine inveterati, illi, qui injustè ablata, seu fortunæ, seu famæ & honoris bona non restitunt; illi, qui clandestina in sinu sovent odia, quique vel ex hoc ipso probè nôrût, se laqueis inferni constrictos, illi, illi quid agunt? quid moliuntur? an experrecti surgunt? an circumspiciunt sollicitè? an laborant? an fugam mediantur? Illi, inquam, quis credat? dormiunt Orygam instar; *Dormierunt, sicut Oryx*

illaqueatus. O rem horrendam! *dormierunt sicut Oryx illaqueatus.* Fierine potest, eò temeritatis sanæ mentis hominem prolabi? Et quo sponse scitis, ô miseri! an non forsân in vestram perniciem in dicta jam sit venatio; an non omnes jam creaturæ in vestrum interitum conjurent; an non solutis jam repagulis, ac capistris insiliant in vos equi infernales; an non jam ruptis loris Tartarei molossi, & vertagi in vos incurrant; & vos interea dormitis? dormitis, inquam, timoris & suspitionis expertes, *in capite omnium viarum*; dormitis non raro, Samsonis instar, in sinu scortorum, & meretricum gremio consopiti: *dormitis in lectis eburneis & lascivitis.* Amos 6. 4.

IV. Hic autem perpendendum insuper est, Auditores, quòd, si nemo hominum vel unum vitæ momentum sibi possit promittere, (tantus est DEI zelus & rigor, quo plenum sibi & absolutum jus temporis, præ omni in ceteras creaturas dominio vendicat) multò minùs promittere & sibi possit, qui peccata obnoxius vivit. Quis enim ignorat, mortem à peccato in mundum introductam? *per peccatum mors*: & hinc peccatum eam sibi potestatem etiamnum constanter retinet, ut mortem acceleret, maturet, & imaturum homini fatum consciscat. Textus sunt sacrae paginæ innumeri, qui hanc veritatem confirmant: *Ne impiè agas multum*, intonat Ecclesiastes, *ne moriaris in tempore non tuo.* Noli te in prædam dare vitiis, noli vivere tantâ morum libertate, vitæque licentiâ, nec juxta communem paræmiam,

miam, de omni herba fasciculum col-
ligi, *ne moriaris in tempore non tuo.*

Job. 15. *Impius, antequam dies ejus imple-*
32. *antur, peribit. Iniqui sublati sunt*
Job. 22. *ante tempus suum,* verba sunt Jobi.

16. *Qui odit correptionem, minuetur*

Eccles. 10. *vita,* affirmat Ecclesiasticus. Idem Sa-

5. lomon in Proverbiis ingeminat, &

Prov. 10. *protestatur: Anni impiorum brevia-*

buntur, cadentque instar labruscæ, ci-
tius putridæ quàm maturæ; instar lolii,
celerius arefacti quàm adulti. Mentem
advertite ad id, quod scelesto Impera-
tori Anastasio accidit: Indulgebat ille
somno, solitis furiarum suarum faci-
bus agitato, quæ in quiete magis im-
portunæ miserum corquebant, nunc
umbrâ horridâ, nunc ferali larvâ &
phantasmate objecto; nunc ecce com-
paret Persona aspectu terribili, cala-
mum dextrâ, librum lævâ præferens:

Baron. in *En,* inquit, *ob perversitatem fidei*
annal. *tua quatuordecim tibi vita annos*
Tom. 6. *deleo!* Expergefactus ad hanc vocem
anni *Princeps attonitus tremebundus, du-*
118. *bitabat primùm, timere debeat hanc*

visionem ut oraculum, an risu prose-
qui, ut somnium: cùm paucis inde die-
bus cælum sudum & serenum in nu-
bres cogi, fulgurare, fremere, fulminare;
adstabat Anastasius fatali horrore per-
citus, nec abs re misero prælagiebat a-
nimus, in se hæc fulmina cudi: igitur,
malè sibi conscius Caini instar, cursu præ-
pete per palatium vagari, fugamq; ex
uno in aliud conclave capeßere; sed
nec quicquam: excussus enim subito
fulmen rectâ Anastasium feriit, qui in
secreto quodam cubili, velut cunicu-
lus in sua scrobe latitabat, & exanimatû

prostravit, illustri mortalib⁹ documen-
to, nullam esse laurum, nec regiam,
nec Imperialem, quæ caput impium à
vibrati fulminis ictu defendere possit,
aut liberare. Ecce! *anni impiorum*
breviabuntur. Nolite fidere, Audito-
res, nolite fidere; quantumvis enim
mortem videatis insidentem equo stri-
goso, pallido & macilento, uti quon-
dam Joanni in deserto Patmos compa-
ruit, armata tamen ingreditur calcaribus,
quæ si sonipedi imprimet, ad ve-
locissimum cursum concitabitur. Quæ
hæc sint calcaria, nōstis, ut opinor,
Stimulus autem mortis peccatum. Cor. 5. 19.
est, inclamat Paulus, *stimulus autem*
mortis peccatum est. Scio, esse non
paucos, qui credant, accelerandæ mor-
tis calcar esse vitæ rigorem, & exerci-
tium poenitentiae, atque ideo si quem
contubernaliū, aut amicorum suo-
rum vident, iniquitatis pabula sibi sub-
trahere, fugere delicias, & in curam
animi studiosius incumbere, illico
commiseratione tacti, exclamant: O
te albæ mentis hominem! ut quid hac
inconsultâ vivendi ratione vires atteris,
sanitati noces, & mortem accele-
ras? sed veniam mihi date, Auditores, si
acerbius vos increpem, dicamque me-
liori jure: O vos longè omnium sim-
plicissimos! quibus stimulus mortis
tam parum perspectus est! non sunt
jejunia, quæ mortem accelerant, quin
potius oppositum promittit Ecclesia-
sticus, *Qui abstinens est adjiciet vi-* Eccles. 37.
tæ: non sunt corporis castigationes, nō
14. silentii rigor, non psalmorum cantus,
non lectuli durities; si enim hoc dica-
mus, surget è tumba redivivus Ro-
mul-

mualdus, qui austeris pœnitentiæ operibus in centum annorum spatia vitam extendit, & mendacii vos arguet: idem facerent Hieronymi, Antonii, Arsenii; idem innumeri, & in carnem suam severissimi animadversores Anachoretæ, qui tamen vitam in longiorem protraxerunt ætatem, quàm quivis Lucullorum effeminatissimus. Ah! advertite animos! *stimulus autem mortis peccatum est*: sunt blasphemix, quas plurimi effræni linguæ audaciâ continuò evomunt; sunt furta, sunt doli & fraudes, sunt oppressiones pauperum, sunt Exomologeseos, & sacræ Synaxis sacrilegi abusus: pungentissimus denique mortis accelerandæ stimulus est summa nostra erga DEUM ingratitude, qui nobis vitæ usum precario concessit; est autem omnium gentium moribus ac legibus consentaneum, ut vasallus, qui debitum Directo Domino obsequium negat, de possessione Feudi dejiciatur, & locationis utilitate privetur.

*De feud.
l. 3, §. 1.*

V. Et ô utinam mihi per temporis angustias liceret! quàm libenter omnium ætatum inductione monstrarem vobis, impios ut plurimum de vitæ statione deturbari, morte non solum acceleratâ, ut audivistis, sed etiam penitus improvisâ. Verùm ut intra septa Divinarum Scripturarum si stamus, evolvite, si lubet, totam earum historiam, & videbitis, neminem eorum, qui virtutis ac probitatis famâ celebres sunt, neminem, inquam, fato fortuito periisse, exceptis forsan patientissimi Jobi filiis, quos collapsæ domûs rudera subito oppresserunt, cytharâ

in luctum, & palatio in tumbam repente commutatis; hoc ipsum tamen infortunium tunc eos oppressisse adverto, dum opiparo convivio læti assidebant, ac providus pater non vanè timebat, ne fortè offensum scelere aliquo Numen irritarent, probè gnatus, nunquam juventutem magis, quàm inter symposia commacularet. Quod si verò in illos mentem reflectitis, quos consummata justitia conspicuos fecit, si Abrahamum, si Aarone, si Isaacum, Jacobum, Josephum, Josuam, Samuelem, Moysen, Mathathiam, Tobiam, vel iis similes producimus, patebit perspicuè, omnes & singulos intra lectuli sui cortinas, quietâ morte perfunctos. E contrario, si uno saltè oculi ictu impios obiter considerabitis, ô quàm misère illos periisse deprehendetis? hunc aquarum vorticibus haustum, illum flammis in cineres redactum, alios à bestiis discerptos, aut mille aliis, atque insolitis modis extinctos, obitu eò magis miserabili, quò fuit minùs prævisus, *Quomodo facti sunt in desolatione*, exclamat attonitus Propheeta Regius, *subito defecerunt, perierunt propter iniquitatem suam!* Morte subitanè raptus interiit superbus Pharaon, cum numerosissimo exercitu gurgite Erythræo absorptus: morte improvisâ sublatis sunt helluones illi, qui ollas carniû, & Ægypti cacabos anhela-

ps. 72, 19.

rimi

rimi alii, quorum longum catalogum sacra pagina textit, quique omnes *subitò defecerunt, perierunt propter iniquitatem suam.*

Neque tamen ea, quæ dixi, ita accipi volo, Auditores, quasi soli impii horrendo illo mortis genere, quod subitaneum appellamus, moriantur: palmarius foret hic error, cum Deus impiorum suppliciis ipsos etiam non raro Sanctos subiciat, vel ut virtutem eorum periclitetur, vel ut eos à levium peccatorum scoriâ purget, vel ne quis credere possit, iustorum mercedem intra angustos huius vitæ terminos absolvi. Id tamen asseverare ausim, si quam evidentia sacrarum litterarum testimonia fidem merentur, longè frequentius morte repentinâ perire impios, quàm iustos: percipite verba *Pro. 29. Viro, qui corripientem durâ cervice contemnit, repentinus ei superveniet interitus.* Neque desunt rationes à naturæ lumine petitæ, quæ hanc veritatem confirment; sæpe numero enim, qui vitiis dediti sunt, mortem sibi præmaturam vitæ intemperantiâ, aut voracitatis ingluvie accersunt; sæpe corpus effrænata libidine debilitant, ac meliores spiritus pessumdant; sæpe indomiti oris libertate ac maledicentiâ inimicos sibi generant, in lusu rixas suscitant, rivalium in se odia concitant; sæpe nimiam fallacium promissionum facilitatem, sæpe tacitis latentis invidiæ stimulis aut rodentibus ambitionis curis, aut alio demum vitiorum genere valetudinem lædunt; ab his omnibus periculis immunes ac liberi sunt iusti, quibus teste

Apostolo: *Omnia cooperantur in bonum*, dum ipse pænitiæ usus, & quod in affectus animi tenent dominium, ac passionum subjugatio, illos non raro omni efficacius pharmaco servat à morte. Ut hoc familiari vobis exemplo declarem, persuasum vobis sit, DEUM non aliter agere cum hominibus, quàm agi solet cum arboribus cæduis; hæ enim cum vel in fabricam scrinii cuiusdam, aut contabulandum musæum, aut sculpendam statuum destinantur, studiosè attenditur, an maturæ sint, an solidæ, an tempus cædendo sit opportunum, quod lunâ decrefcente fieri usu venit; hac totâ curâ supersedetur, si ligna non alium in usum cædantur, quàm ut ardeant, tum enim verò nulla temporis habetur ratio, omnis hora convenit ad securim applicandam. Et verò peccatores obstinati, quæ ligna sunt? nunquid ad incendia destinata? quis hoc ignorat? *excidentur, & in ignem mittentur: Luc. 3. 9.* cæduntur ergo omni horâ absq; temporis delectu; ad quid enim tantæ cautelæ? ad quid tanta circumspectio? *non est respectus mortis eorum, nec est qui eam observet! Psal. 71. 4.*

VI. Cum ergo id ipsum vobis accidere possit, ô peccatores unice dilecti! ut fine tam miserando pereatis, vosque mors subitò occupet, aut profundo imersos somno, aut lusu distractos, aut quavis alia animi relaxatione distentos, an non denuò fateri necesse est, summam esse temeritatem, ac extremam dementiam, vel ad momentum vivere rerum noxæ læthalis? Et quod, quæso, securitatis pignus habetis,

tis? quis suo vos chirographo certos reddidit? quis suam vobis fidem subarrhavit, mitius vobiscum agendum, quàm actum est cum tantis alijs? qui

Job. 21. 13. ducunt in bonis dies suos, augendo scelus scelere, & peccatorum suorum pondere depressi, in puncto ad inferna descendunt? An fortè DEUS privilegio speciali fatalem vobis horam revelavit? an saltem spopondit, missurum se mortem, non furis instar laneis incedentem pedibus, sed cursoris instar aut veredarij, qui inflato eminus cornu monet, ut adventanti aperiatur? aut quid tandem est, quod vos reddit audaces? Cur quasi de certo extollitur, dico vobis attonitus cum S. Gregorio,

Conc. Trident. sess. 14.

cujus vita sub poena incertitudinis tenetur? Viri Ninivitæ, intellecto urbis suæ intra quadraginta dies excidio, illico plenam terroribus pœnitentiam egerunt, vestiti cilicio, & cinere conspersi capita, non exspectato Regis imperio vel edicto, in cujus notitiam, ut aularum mos est, feralis nuntij fama omnium ultimò penetravit, sive animum sibi nemo fumeret, tam tristitia denuntiandi, sive accessus ad Regem Prophetæ non pateret, Teu metu examinati cives, ac de sua solùm salute solliciti, Regis periculo parùm moverentur: unde ergo tanta pœnitentiæ celeritas, Auditores? nonne probè noverant, quadraginta adhuc dierum spatium & moras sibi concedi? Adhuc quadraginta dies. Cur ergo non solenne peccatoribus cras, cras sibi mutuo occinuerunt? cur non dixerunt: præstolemur paululum & genio tantisper indulgeamus; placando Deo

R. P. Segneri Quadragesimale,

multis horis opus non est; momentum temporis sufficit; unicus contriti cordis actus, cum quadagesimæ diei aurora illucescet, salutem nostram in tuto collocabit. Ita dicere poterant, & epulas hilariter continuare, si mensæ forsitan tunc assidebant, vel ludum absolvere, cui tunc fortè vacabant. Sed fingite, hoc fecisse, quæle vestrum esset super hoc facto judicium? an non vobis temerarij viderentur, præsumptuosi, protervi, indigni veniâ, quam modò in promptitudinis suæ præmium obtinuerunt?

Sed stultius longè agitis, O Peccatores! Ninivitæ saltem quadraginta dierum moram sibi poterant spondere, velut terminum decretorium ad pœnitentiam concessum, & ubi major erat securitas, minor fuisset temeritas, etsi diutius aliquanto in peccatis hære & pœnitentiam differre statuissent. Sed vos nec de tantillo vitæ spatio securi estis: *nescitis, quando tempus sit,* *Matth. 13. 13.* ait Christus; forsitan excidium corporis vestri jam imminet? forsitan hac hebdomade, hac horâ, hoc momento? mors enim semper ense & arcu armata incedit: *gladium suum vibravit, arcum suum intendit: gladio ferit senes decrepitos, arcu persequitur juvenes, qui superbi fugam meditantur, & in ea confidunt: quis ergo excusationis locus vobis superest, si brevissimam licet temporis moram inutiliter elabi permittatis? quid enim dicetis? quid respondebitis? quam excusationem periculossimæ vestræ temeritatis prætendetis? Nempe accidit vobis, quod falconi, quem venator nunquam tantâ facilitate suo insidentem pugno con-*

B

tineret,

tineret, nisi oculos eidem obnuberet; hac, inquam, arte dæmon vobiscum utitur; clausit nimirum vobis oculos, Auditores, clausit vobis oculos, atque ita à vobis impetrat, quod lubet.

VII. Unicam effugij rimam patere vobis video, si dicatis, nescire vos quidem, brevissime an longa futura sit vitæ vestræ tela, sperare tamen vos longam adhuc annorum ac vitæ seriem, nec deesse plurimorum peccatorum exempla, qui per hæc omnia recensita pericula ad extremum usque senium eluctati, ac tandem felici, ac tranquillâ morte defuncti sunt: parem ergo sortem & vos expectare potius velle, quam ut aliorum interitum anxie formidetis. Sed parcius ista, obsecro! si enim sic loquimini, oblitos vos proditis illius, quod præ manibus habemus. Nunquid de anima nobis negotium est? de anima, inquam, vestra? & quidem de anima unica? de anima immortalis? de anima, cujus jactura est irreparabilis? & de hac anima vos tam temerè & tam projectè ratiocinamini? ah *memento,emento*, ingemino vobis cum S. Chrysostomo, *memento quòd de anima loqueris!* hancne tam parvi facitis, ut incerto eventui committendam putetis? sed feliciter, dicetis, res cedere potest. Demus id fieri posse: sed quid, si secus fiat? respondete, obsecro, auditores, quid, si secus fiat? Quòd in caducis & terrenis negotijs dubiæ quandoque aleæ vos exponatis, non obisto; veniam etiam fortassis meremini, quòd bona fortunæ, honorem, atque ipsam corporis sanita-

tem temere prostituatis: hæc enim omnia bona sunt instar mercium, quæ postquam ex metu naufragij præcipiti nimium consilio in mare projectæ sunt, extrahi & recuperari post jacturam possunt. Sed alia longè est animæ conditio, & aliud pretium, quia animæ jactura æterna est, & remedium non admittit: quis ergo non videt, summè temerarium esse, qui in animæ negotio non est cautissimus;

VIII. Et verò, ô mantis inopiam! quid humanæ spei aut lucris est, cui non major adhibeatur cautela, quam illi, quod æternum est. Hadrianus Imperator Oraculo doctus inaudijt, exitiale esse Dominatoribus Romæ, Euphratem trajicere; & ecce sponte suâ Persis Armeniam restituit, Assyriam ac Mesopotamiam universam à *Eutropio* us l. 8. Trajano prius subjugatas cessit, & ne fortè Regni negotia cum cogerent, per ominosas & infaustas Euphratis undas transfretare, ad ejus litora terminum Romano fixit Imperio. Sed quid ex antiquorum fastis veritatis hujus testimonia labriosè conquiro? cùm passim suppetant obvia, domestica & quotidiana: vos ipsos appello! in componendis domûs & familiæ negotijs, levissimi non rarò momenti, quantâ circumspectione & cautelâ proceditis? si morbus aliquis vos lecto affigit nequaquam Medicos accersere negligitis, esto fieri possit, ut absque eorum operâ convalescat. Si in militiam eundum, & cum hoste confli-gendum, testamenti tabulas sollicitè conscribitis, esto, quòd salvi forsan & incolumes redituri sitis. Si mutuum amico datis, num soli illius fidei, abs-
que

Tob. 1.
17.

que alia cautione confiditis? nonne Tobiam imitamini, qui à Gabelo, quantumvis integro, fideli, ingenuo, syngrapham nihilominus poposcit?

argenti pondus dedit sub chirographo. Si semina terræ credenda sunt, diem aptissimam eligitis; si lis coram iudice contestanda, expertissimum causarum patronum exquiritis; si mercaturæ vacandum, probatissimos commercij socios indagatis. Verbo, non est ullum negotium, in quo vos dubiæ sortis vicissitudini exponatis, cum certa ac tuta suppetunt media, cur ergo negotium ponderis & momenti maximi, quale est negotium æternitatis, cur illud eventui committitis? cumque nunc animi noxas seriâ pænitudine delere possitis, cur dubias moras trahitis, atque incertam futuri temporis horam expectatis? Ah Christiani, mihi credite, hæc temeritas captum meum excedit, cogorque attonitus exclamare cum S.

Hom. 24.
in Epist.
2. ad Corinth.

Chrysostomo: *Incertis ergo eventibus teipsum committis? incertis ergo eventibus teipsum committis?* nec litem, nec depositum, nec spem minimam lucelli incerto casui relinquitis, & relinquere animam audetis? Obstupefcite Cœli, & admiratione defixi state Cœlites ad tam protervæ temeritatis facinus, & audaciæ monstrum, quo horribilius Orbis non alit: *Quis audit talia horribilia, quæ fecit nimis Virgo Israël?*

Jer. 18.
13.

XI. Hæc ipsa tamen temeritas veniam meretur, si ullum saltem notabile emolumentum secum traheret: in omni humano negotio vim suam semper obtinuit receptissima Ap-

piani sententia, *summa dementia est, De Bell. ob res leves discrimen ingens subire; Hist.*

hoc enim haud aliud foret, quam hamo aureo piscari, cujus jacturam vilis præda minimè compensat: colonus multos sementis modios telluri credit; nummularius ingens argenti pondus forti aut cambio exponit; qui lites tractant in foro, grandem non raro summam in honoraria expendunt, idque rectè omnino & sapienter, quia magnitudo lucri sperati pretium jacturæ multum excedit; nec ullus unquam navarchus fuit tam demens, qui extremas peteret Indias, luctaretur cum Austris, & decertaret cum Aquilonibus, ut loco velleris aurei nil nisi navim fabulo & arenâ oneratam referret. Vos autem Christiani, quid agitis? quo lucro, quo fructu tam grandibus periculis vos exponitis? appendite, quæso, in statera voluptatem, quam ex flagitijs hauritis, & miseriam, quæ certò vos manet, si ia iisdem moriemini; quis æquus rerum arbiter præponderare illam censebit? Sed esto, vos mors improvisa non occupet; succedat vobis ad votum voluptas una venerea, aut injustè accumulatum argentum, aut obtentus honor, aut vindicta satiata; si autem aliquando moriemini, si moriemini, inquam, nunquid illicò descendendum ad Orcum, & risus brevius infinitorum seculorum luctu luctendus est. Nunquid ergo brevissimam voluptatulæ usuram æternæ miseræ impendio emendam censetis?

Ah vos iniquos rerum æstimatores, omnisque rationis expertes! *Menda* Ps. 61. 13

B 2

ces

ces filij hominum in stateris. Itane corrupto vestro iudicio bona caduca, fugitiva, frivola ac vana, malis æternum duraturis antecellant? quis unquam etiam in domo falsarii bilancem tam mendacem ac dolosam invenit? Et hanc, credo, subesse causam, cur sacer textus non dicat, *mendaces statera in filijs hominum, sed mendaces filij hominum in stateris*; vos enim estis, qui rectæ rationis æquilibrium corrumpitis, & gravissimarum rationum momenta

Job. 24. 13. violenter deprimitis: Ipsi fuerunt rebelles lumini, teste Jobo.

X. Itaque per JESU Christi amorem & viscera vos obtestor. *Nolite decipere animas vestras, expergiscimini aliquando, & sapite; excitare sopitum vel extinctum rationis vestræ lumen, & fructum, quem ex periculoso vestro statu colligitis, serio considerate.* Si lucrum periculo majus esse deprehenderitis, ridete ac exsibilate, quæ dixi; si autem absque ulla comparatione inferius agnoscetis, per animam vestram vos obtestor, respiscite, ne aliquando cum afflictissimo Jeremia serò lamentari cogamini, *Venatione caperunt me, quasi avem, inimici mei gratis.*

Thren. 30. 52.

Loquitur hic Propheta in persona peccatoris, & erubescit, similem se fuisse aviculæ, ab aucupe miserè deceptæ; & quo tandem illicio? *Gratis, gratis omnino, unius milij grano inescatæ: venatione caperunt me, quasi avem, inimici mei gratis.* Ah Christiani! num vos quoque de horum numero esse desideratis? quid enim sunt terrena bona omnia, malo æterno, in quod vos peccando induitis, etiam

minimo comparata? nil nisi granum milij, imò ne hoc quidem: & vos ob spem lucri tantilli insidiatores vestros ultro sequimini, ut ab ijs illaqueati & constricti pereatis æternum? *O presumptio nequissima! unde creata es?* liceat mihi dicere cum Ecclesiastico: sed vox me deficit, ad detestandam audaciam, tam insolitam, tam projectam; unde stupore defixus conquiesco, neque aliud superesse video, quàm ut eandem attonitus obstupescam.

Ecc. 37. 3.

PARS ALTERA.

XI. SI, ut hactenus ostendimus, homini, qui pulveris instar omni flatu venti dissipari potest, summæ temeritati vertitur, vel ad momentum vivere reum peccati mortalis, quid vos in vestri defensionem, hodiernâ luce proferetis? qui in his animi sordibus non ad momentum, diem, hebdomadam, menses, sed annos integros hæretis? *diebus innumeris*, ut Jeremias loquitur. An hoc ad prudentiæ regulam, an ad rectæ rationis leges? edicite, quæ vel verisimilis spes aut ratio ab æternæ damnationis metu vos absolvit? *Nemo se tunc diu periculis offerre tam crebris potest, ait Seneca: & causam subnectit: quem saepe transit casus, aliquando invenit.* Semel effugere decipulam, nec illâ stringi; semel viscatis illabi virgulis, nec inhærere; semel gustare toxicum, nec perire, non usque adeo magni operis est; accidit id nonnunquam, aut benignâ cœli protectione, aut raro fortunæ favore; eum autem non perire, qui venena instar aquæ haurit; illum non inhærere,

Jerem. 8.

Here. fur. act. 2. scen. 2.

tere, qui in viscum velut in flores temerè involat; illum non cadere, qui in præcipitiis choreas agit, & saltitat, velut solidâ basi subnixus, candido rarius est corvo, & monstro proximum. Si ergo infrunitæ audaciæ est, vel semel ac per momentum damnationis periculo se exponere, quid de illo sentiendum, qui tamdiu huic discrimini spontè inhæret, ut longè plures dies evidētis periculi, quàm probabilis alicujus securitatis numerare possit?

Curiosa quæstio Christianos inter agitur, pluresne salvi fiant, an damnentur? Ego tantæ litis arbiter non sum, & si, id decidere, mearum partium foret, in mitem potius sententiam propenderem, dicerémque majorem esse inter Catholicos Electorum numerum; quàm reproborum: in quam opinionem video plurimos, tam modernos quàm veteres Theologos conspirare; neminem autem omnium scio, qui asserat, majorem partem eorum, qui peccandi consuetudine laborant, salvari: oppositum enim tenent Gregorij, Augustini, Ambrosij, Hieronymi, celeberrimi inter Ecclesiæ Doctores Quatuorviri: certè Hieronymus in hunc modum apertè loquitur: *Vix de centum millibus hominum, quorum mala fuit semper vita, meretur à DEO habere Indulgentiam unus.* Nec quisquam hoc admiretur; talis enim ut plurimum moritur homo, qualis vixit: succisa arbor in quam partem labitur: nonne in illam, in quam inclinat, sive ad dextram, sive ad lævam? qui vitam ducunt scelestam, semper ad sinistram propendent; succi-

ergo mortis falce, nunquid ad dextram cum justis cadent? certè necesse foret, ut in eo articulo gratia tam vehemens allaberetur & afflaret, quæ furiosissimi instar turbinis, impetu prodigioso in partem oppositam eos intorqueret. Sed quis unquam tam felix fuit, ut talis illi gratia concederetur? *vix de centum millibus unus.* An non ergo insanæ temeritatis vos reos constituitis, dum periculosissimum illum statum sponte eligitis, ubi verisimilius est, vos damnatis quàm beatis aggregandos? quin etsi plures in eo salvi fierent, pauciores damnarentur, an non justissimè timendum vobis esset, ne ex horum potius quàm illorum numero futuri sitis? quanto igitur horrore vos concuti oportet, cum indubitato constet, pauciores salvari, perire plurimos?

XII. Arnulphus Flandriæ comes acutissimis calculi doloribus laborabat; cumque medici non minùs, quàm chyrurgi, adhibitis frustra mitioribus remedijs, ad sectionem animum adjecissent, ille tam acerbæ curæ periculum alieno in corpore fieri petijt: inventi tunc erant viginti, qui eodem morbo laborârunt, quique lithotomiam eorundem chyrurgorum manu sustinuerant, tam felici successu, ut non nisi unus inde mortuus sit. Reversi igitur alacres, ad sectionem forti animo tolerandum Comitem animabant; sed ille, audito vel unius infortunio, in quo artis magisterium defecerat, pallore suffusus, atque animo concidens ingeminauit: *ecquis è vobis securum me reddet, meque à sorte miseri hujus incurren-*

Gregor. 1.
25. in Job.
cap. 2.
August.
de ver.
& fals.
penit. c.
17.
Ambros.
adhort.
ad penit.
Hier. re-
lat. ad
Euseb. in
Epist. ad
Domas.

dâ absolvet? sicque unius magis interitu timidus quam novendecim salute securus, tam periculosa vitam alex commissurum se negavit. Jam fingite, Auditores, ex hoc infirmorum numero, non unum tantum mortuum & novendecim sanatos, sed e contrario novendecim mortuos, & sanatum unicum; quid prudentissimum Principem in eo articulo responsurum fuisse arbitramini? nunquid & Archiatros & Chyrgos, velut audaces & temerarios, à se cum stomacho repulisset? num unius fortunato successu allectus, tam periculosum sectionis remedium admisisset? Ah Christiani! hæc, quæ in corporis cura temeritas videri merito possit, hæc ipsissima est, quam vos in animæ vestræ negotio committitis: Ecce enim sollicitè clamat ac monet D. Hieronymus, ex eorum numero, qui habitudinem scelerum contraxerunt, non dicam è viginti, aut triginta, sed nec è centum millibus unicum salvari, *Vix de centum millibus unus*: & tamen, quis credas? vos ob unius felicem sortem animosos, non autem ob nonaginta novem millium, nongentorum, nonaginta novem infortunium timidos ac cautos fieri video. Duodecim erant Josepho fratres, ad alimenta ex Aegypto asportanda profecti, & cum vel unicum vinculis constringendum esse perciperent, ad unum omnes præ mœstitia tabescebant. Duodecim erant discipuli, ultimæ à Christo cænæ admoti, & tamen cum unicum perfidum, & proditorem fore audirent, omnes expalluerunt. Vobis autem perspectissimum est, plurimos eorum, qui vitam

vestræ similem ducunt, æternam damnandos, & tamen non trepidatis, metumque omnem securi excutitis. Hem verissimum, quod de peccatoribus pronuntiavit Jobus: *Dedit ei DEUS locum penitentia, & ille abn-* Job. 24.
titur eo in superbiam! O fastum! O 23.
superbiam! Sperare, se fore fortunatissimum illum unicum, qui in tanta plurimorum strage sit futurus superstes, novo privilegio tutus, quique in Paradisi quondam patria non sine prodigio possit digito monstrari, & dicier: *hic est: tanquam qui evaserit*, verba Ecclesia.
sunt Ecclesiastici, *tanquam qui evaserit* Jeri. 40.
in die belli. Unde quæso evasit? ex conflictu prælij, & internecione universali. Indulgete mihi obsecro, ut ad Christi pedes abiectus sensum animi mei effundam & liberè aperiàm. 7.

XIII. JESU mi! unde tanta audacia accrevit animis hominum? quis tanto illos stupore fecit obrigescere? quis reddidit improvidos adeo, & inconsultos? forsitan tantum voluptatis hauriunt ex Tui offensâ ut nihili faciant omne damnum, modò Tibi displiceant? O quis me docebit modum, saniora illis consilia inspirandi, tam noxium errorem eximendi, tuæque voluntari eos integrè subijciendi! Visne, ut illos obtester *in omni patientia*? 2. Tim.
obtestabor. Vis illos admoneam? ad- 4. 2.
monebo. Illos terream? terrebo. In illos severus invehar, & *inrephem illos* ad Tit. 1.
durè? increpabo. Ecce ad nutum 13.
adsto: impera, & factum puta; omnia que præcipies mihi, ego loquar, Omnia. Omnia. Acclamations non cupio, applausus non desidero, sed Tibi uni placere. Forsan hic erit postremus vi-

tæ meæ, & quadraginta dierum labor. Ecce cinere aspersus caput, ac tota vocis contentione inclamo vobis: Pœnitentiam, popule mi, Pœnitentiam! Ah tandem mollitiem obscœnam abjicite, odia inveterata radicibus tollite, scelus & flagitium animo dolenti deplorat. Heu obedire renuitis? Cineres, cineres, appello, quibus vertices

vestri adhuc albescunt; nunquid æqualiter eos video dispersos supra flaventem pariter, & canam cæsariem? His ergo causam relinquo decidendam; ipsi judicent, ipsi decernant, an ulla major possit esse temeritas, quàm se mortalem fateri, & vitam vivere, vel ad momentum ream culpæ lethalis,

SERMO SECUNDUS

DIE JOVIS POST CINERES.

Audiens autem JESUS miratus est, & sequentibus se dixit, non inveni tantam fidem in Israël.

Matth. 8.

I. Uisquis hodiernam Christi admirationem non obstupescit, stupidum sanè se manifestat, & hebetem, ut qui claris argumentis prodit, se mente non assequi, quid sit, sapientiam infinitam aliquid admirari. Et quis tandem, animadvertite Auditores! quis actus ille magnus virtutis erat, ex quo tantos sibi conciliavit applausus Centurio? an ille forsitan ad Christi conspectum, velut magni exercitus Domini subditus obsequiosus, subiectam sibi militiam sinit? an inclinata in humum vexilla, & inversas demisit lanceas? an tympanorum festivo sonitu, & tubis harmonicis eidem acclamavit? an erexit aras? dedicavit simulachra? victimas immolavit? an lauros fronti

suæ ereptas ad ejusdem pedes projecit? an spolia illi & trophæa venerabundus prostravit, ea velut meritissimo victoriarum Domino in votum consecraturus? quid ergo tandem fecit? Ecce hoc unicum! Tantum confidi: Christi potentia, ut crederet, etiam longis distantem spatijs servo sanitatem redditurum, si vel unius verbuli pignus in ejus salutem deponeret: *Tantum dic verbo, & sanabitur puer meus.* Et hac de causa prorumpat Christus in excessus admirationis tam insolitos? tantis Centurionem encomijs mactet? tanto honore condecoret? ut & jure jurando interposito, (quid majus dici potest?) ejus merita extollat? *Amen dico vobis,* confirmetque Authoritate suâ sacrosanctâ, ac Jurisjurandi Religione, non invenisse se intra omnes, quàm latè pate-